

z dnia 8. Lipca 1861.

Historia fundacyi kościołów i klasztorów lwowskich.

Przez

Franciszka Waligórskiego.

Do historii klasztorów karmelitańskich.

(Ob. N. 23, 24, 25 i 26 Dodatku osobnego.)

II.**Krótkie biografie sławniejszych zakonników i zakonnice klasztoru karmelitańskiego we Lwowie.**

(Dalszy ciąg.)

X. Floryan Kamieniecki, ze świata Wojciech, biegły i znakomity organmistrz. Stawiał organy w starym kościele XX. Karmelitów trzewickowych na przedmieściu halickim i w Rozdole, gdzie umarł r. 1717.

X. Mikołaj Korzeński i Jan Kupczykiewicz, obadwaj profesorowie teologii i filozofii, umarli r. 1719 na zarazę morową.

O. Franciszek Zawadzki, laik, świeckiego imienia Piotr; słynął w zakonie jako zręczny malarz i muzyk, i dotąd znajduje się obraz jego pędzla w bibliotece klasztornej. Umarł we Lwowie r. 1722.

O. Adryan Skorczyński, ze świata Franciszek, znakomity muzyk. Umarł we Lwowie r. 1723.

X. Ernest Czaślaski, rodem z Czech. Wstąpił do zakonu w Pradze czeskiej i wnet zasłynął nauką tak dalece, że został profesorem filozofii w Pradze, a później profesorem teologii w Wiedniu. Ztamtąd przysłał go generał zakonu do prowincyi ruskiej dla wykładania nauk, który to obowiązek wypełniał przez wiele lat we Lwowie i w Wilnie z wielkim pożytkiem kościoła. Umarł w Wilnie, gdzie zjednął sobie powszechny szacunek pomiędzy ludźmi uczonymi, r. 1726.

X. Józef Łukaszewski, świeckiego imienia Wawrzyniec, rodem z województwa lubelskiego. Wstąpił do zakonu we Lwowie, ząd po ukończeniu nowicyatu wysłany został do Rzymu do kolegium zakonnego. Roku 1713 mianował go Ojciec Święty prowincyałem tutejszej prowincyi, którą to godność kilkakrotnie piastował. Umarł we Lwowie r. 1726 w większym klasztorze, którego bibliotekę wzbogacił wielu księgami sprowadzonymi z Włoch.

S. Magdalena Bełzecka z domu Helena Kuropatwianka, szczególna dobrodziejka zakonu XX. Karmelitów trzewickowych we Lwowie. Owdowiawszy po stołniku bełzkim Adanie Bełzeckim, gdy śmierć przedwczesna zabrała jej także syna i starszą córkę, a młodsza córka wstąpiła do klasztoru PP. Karmelitanek trzewickowych we Lwowie, postanowiła także poświęcić resztę życia swego służbie bożej i osiadła przy córce w klasztorze. Przez 12 lat żyła w tym klasztorze i rozsiewając hojną ręką dobrodziejstwa w około siebie stała się prawdziwą matką i opiekunką ubogich. Ofiarowała 6 tysięcy złp. na wyposażenie czterech zakonnice Karmelitanek; 4 tysiące na wyposażenie trzech zakonnice Dominikanek; 100 tysięcy na zbudowanie kościoła i klasztoru PP. Karmelitanek; 10 tysięcy na utrzymanie tego klasztoru; 5 tysięcy na odprawianie jednej mszy codziennie, a oprócz tego wiele złotych i srebrnych sprzętów kościelnych; 100 tysięcy na założenie szkoły w Stanisławowie Ojcom Jezuitom, i 35 tysięcy na dalszą budowlę kościoła i klasztoru XX. Karmelitów na przedmieściu halickim. Umarła r. 1728 złożywszy na kilka godzin przed śmiercią śluby zakonne w ręce własnej swej córki, natenczas Xieni klasztoru.

X. Anioł Ostroróg, świeckiego imienia Adam, syn Jerzego Pędziaszego koronnego i Anny Zamojskiej. Wstąpił do zakonu we Lwowie w 17. roku życia, i pomimo przedstawień usilnych swoich krewnych i przyjaciół, ażeby obrał stan inny, wytrwał w świętobliwym przedsięwzięciu, i po trzech latach złożył śluby zakonne. Wysłany potem do Paryża i Rzymu, otrzymał stopień magistra. Bibliotekę klasztorną wzbogacił bardzo znaczną liczbą dzieł, a klasztor niemałą swoją spuścizną. Pisał wiele dzieł łacińskich zaszczyconych uznaniem uczonych mężów; ale tylko dwa z nich były drukowane, jedno pod tytułem: *Dicenda Concionatoria*, dla kaznodziejów wiele szacowne; drugie: *Vita S. Cajetani*

Confessoris; inne są przechowane w rękopismach. Między temi znajduje się także w języku łacińskim „Żywot Błog. Andrzeja Boboli“, do którego grobu, słynącego cudami w Linciu, jeszcze w późnej starości odbywał pielgrzymkę, gdzie też zasłabszy w kolegium XX. Jezuitów umarł r. 1733, i tam został pochowany.

X. Józef Górski, wstąpił do klasztoru w Męcislawiu, a wyświęcił się we Lwowie. Słynął w zakonie z wielkiej biegłości w muzyce, tak dalece, że na każdym instrumencie grał doskonale. Umarł r. 1734.

XX. Paweł Trzeszczkowski i Albert Błaszczewski, pierwszy ze świata Stanisław, a drugi Franciszek. Obadwaj przyczynili się wiele do ozdobienia i ukończenia kościoła XX. Karmelitów na przedmieściu halickim, jak to już wspomnieliśmy w samej kronice. Pomarli roku 1734 we Lwowie, i pochowani zostali w wyż wspomnianym kościele.

X. Franciszek Wolski rodem ze Lwowa. Wysłany był dla ukończenia nauk do Rzymu, a za powrotem ztamtąd wykładał filozofię w Wilnie i zastąpił tak dalece swoją zdolnością i wzorowem życiem, że Książę Jakób Sobieski ofiarował mu kapelaństwo i urząd teologa na swoim dworze. Później piastował urząd przeora w Wilnie a nakoniec w Trembowli, gdzie też umarł r. 1736.

X. Michał Twardowicz, rodem z Pruchnika w Galicyi, wstąpił do klasztoru we Lwowie r. 1707. Był to kapłan wielce świętobliwy i szanowany w zakonie. Napisał dziełko łacińskie pod tytułem: „*Apis laboriosa (Pracowita pszczoła)*“, które zawiera w porządku alfabetycznym licznę sentencye odnoszące się do rozmaitych stosunków życia. Umarł w Trembowli r. 1745.

X. Norbert Werner, świeckiego imienia Józef, rodem ze Śląska, wstąpił do klasztoru we Lwowie. Słynął w zakonie jako biegły muzyk i pyrotechnik, a przytem był wielce zarliwy kapłan i obrońca św. wiary chrześcijańskiej. Biograf jego opowiada, że raz spotkawszy w drodze żyda, rozpoczął z nim rozprawę o tajemnicach wiary katolickiej, i ażeby go przekonać o mocy prawdy chrześcijańskiej, trzymał tak długo palec nad jarzącą świecą, aż spalił się prawie całkiem. Umarł we Lwowie r. 1747.

X. Kazimierz Szpilkowski, syn Antoniego, cześnika męcislawskiego, wstąpił do klasztoru w Wilnie. Był to młodzian pełen nadziei i kapłan z powołania; ale Opatrzności podobało się skrócić niespodzianie dni jego, zginął bowiem z ręki zbrojckiej roku 1748 w 32. roku swego wieku.

X. Michał a w zakonie Anastazy Topolewski, syn mieszczanina lwowskiego. Był kilkakrotnie przeorem i towarzyszem prowincyała do Rzymu, i zostawił w tem trwałą pamiątkę po sobie, że wzniósł własnym kosztem facyatę kościoła XX. Karmelitów na przedmieściu halickim i część murów klasztornych. Umarł w Husakowie r. 1748.

X. Antoni Rey, ze świata Wojciech, syn Władysława cześnika grabowskiego, rodem z województwa sandomirskiego; wstąpił do zakonu w 18. roku życia, i zaraz wysłany został na nauki za granicę. Za powrotem wykładał przez kilka lat filozofię i teologię w Łucku i w Kamieńcu. Umarł w Trembowli r. 1751.

O. Albert Brzeziński nawrócony, słynął w zakonie jako zręczny rzeźbiarz i snycerz. Umarł w Żołudku na Lwowie r. 1751.

X. Piotr Wartanowicz, wstąpił do klasztoru we Lwowie. Wykładał najprzód teologię i filozofię w Męcislawiu, a potem zasłynął jako kaznodzieja w Wilnie. Umarł w Radomiu r. 1752.

X. Pankracy Buduchowski, wstąpił do zakonu w Wilnie, gdzie wkrótce został profesorem filozofii i teologii. Był także

biegłym prawnikiem i piastował przez długi czas urząd prokuratora zakonnego przy trybunale W. Księstwa Litewskiego. Umarł w Mohilewie r. 1752.

X. Antoni Czyżewski. Piastował rozmaite godności zakonne, a w końcu był kapłanem u Xięcia Janusza Sanguszki, marszałka W. Księstwa litewskiego. Umarł w Dorohostajach r. 1752.

X. Bazyli Truszkowski, zaraz po wyświęceniu został kapłanem nadwornym Księżny Joanny Jabłonowskiej, wojewodziny ruskiej, a po jej śmierci przeniósł się do Monastyru i tam umarł r. 1752.

X. Klemens Woysznar, rodem z Litwy, wstąpił do klasztoru w Wilnie. Był przez ośm lat kapłanem nadwornym Xięcia Józefa Lubomirskiego; umarł w Wilnie r. 1754. (D. c. n.)

Prusy nad Bystrycą. R. 1759, 1760, 1762, 1766, 1788.

August III. Adamowi i Teresie Olszewskim tudzież Adamowi Motowidle nadaje karczmarstwo z półwicią i pustą ćwierć pola.

August trzeci z Bozey łaski Krol Polski, Wielki Xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Kijowski, Wołyński, Podolski, Inflantski, Smoleński, Siewierski y Czerniechowski; a Dziedziczny Xiąże Saski y Elektor. | Oznajmujemy niniejszym Listem Przywileiem Naszym wszem wobec y kazdemu z osobna komu o tym wiedzieć należy: Iż mając | względ na zasługi Urodzonych Adama y Teresy z Motowidła Olszewskich Małżonków tudzież Adama Motowidła synowca ich, | umyśliłmy onymże karczmarstwo we wsi **Prussach** w kluczu Dublańskim Ekonomyt Naszey Samborskiej leżące pul ćwierci pola w sobie | zawierające, tudzież ćwierć pola pustą przy nimże leżącą Mikłaszewska nazwaną po dobrowolney ziących ieszcze Iwasia wielkiego, Iwasia malego y Stecia Dmytrowych Donataryszow Naszych rezygnacyi do Nas y dyspozycyi Naszey przypadle dac | y konferowac, iakoż niniejszym Przywileiem Naszym doicmy y koferujemy. Mocą ktorego wolni będą ciż Urodzeni Olszewscy | Małżonkowie y Adam Motowidło synowiec ich pomienione karczmarstwo y ćwierć pola Mikłaszewska nazwaną w swoją obiąwszy | possessyą podług dawnych ograniczeń y położenia ze wszystkimi przyległościami y przynależnościami, karczma y wolnym | w niej szynkiem piwa y gorzałki podług opisanja Przywileiu Najiasniejszych Antecessorów Naszych przeszłym Donataryuszom | służącego, budynkami, folwarkami, polami, łąkami, chaszczami oraz z wolnym wszelkich pozytkow sobie wynajdowaniem | trzymac, dzierżyc, używac do ostatniego życia ich kresu, lub ktora z nich dłużej żyć będzie. Względem ktorego dożywo|cia czynsz y arendę

In Curia Regali Samboriensi feria secunda | p(o)st f(es)tu(m) Nativitatis B(eat)ae V(irginis) M(ari)ae p(ro)x(im)a a(nn)o D(omi)ni 1759no ad affectationem G(enero)si Adami Olszewski p(er) | oblatam porrect(um) et induct(um).

In Castro Premisliensi | feria tertia antem festum s. Francisci Confessoris | p(ro)x(im)a a(nn)o D(omi)ni 1759 | ad personale oblationem G(e)n(ero)si Adami Olszewski | privilegium hocce Off(iciu)m p(rae)sens cast(rense) [capit(aneale) Pre|mislien(se) suscepit et actis suis | inducere mandavit.

Productum in Commissione | S(acr)ae R(egi)ae M(ajes)t(at)is in Dublany die 21. | mensis Augusti 1760 anno.

P. C. Zapolski Commissarius S(acr)ae R(egi)ae M(ajes)t(at)is mp.

Productum in Commissione S(acr)ae R(egi)ae M(ajes)t(at)is in Dublany | die 1. Septembris 1762.

Jan Benjamin Steinhäuser vs.

Kommissarz J(ego) K(rólewskiej) M(oś)ci.

P. C. Zapolski

Kommissarz J(ego) K(rólewskiej) M(oś)ci.

Productum circa Revisionem Jurium in Oeco|nomia Samboriensi die 27. 9bris 1766 a(nn)o.

Jo. Vruski mp.

Productum in Commissione caes. reg. Aboli(tionis) | Drohobiczii die 12. Augusti 1788.

Krach mp.

Z oryginału papierowego.

z karczmy podług inwentarza ostatniejszey kommissyi Naszey do skarbu Naszego płacili y corocznie wno|sili. Obiecuemy też to Naszym y Najiasniejszych Następcow Naszych imieniem iż przerzeczonych Urodzonych Olszewskich Małżonków | y Adama Motowidła synowca ich od spokojney possessyi y dzierżenia ich dożywo|tniego wzwyż mianowanego karczmarstwa y wyrażonego | gruntu nie oddalemy, ani oddalic mocy nikomu nie damy lecz przy dożywo|tnim prawie ich zachowamy co y Najiasnieysi Następcy Nasi uczynią. | Prawa Nasze Krolwskie Rz(eczy)p(ospo)l(i)tey y Kościoła S. Rzymskiego Katholickiego wcale y nienaruszenie zachowując. Naco dla lepszey wiary y wagi | Przywilej ten ręką własną podpisawszy, pieczęć Naszą przycisnąc rozkazaliśmy. Dan w **Warszawie** dnia IV. Miesiąca Lipca Roku Pańskiego | **MDCCLIX**. Panowania Naszego **XXVI**. Roku.

Treść:

Karczmarstwo we wsi **Prussach** w kluczu | Dublańskim Ekonomyi Samborskiej z pul | ćwiercią pola y ćwiercią pustą Mikłaszewska nazwaną po rezygnacyi Dmy|trow Urodzonym Olszewskim Małżonkom | y Adamowi Motowidle synowcowi ich nadać się. |

Augustus Rex

Antoni z Głogowy Kossowski
Podskarbi nad(worny) koron(ny) mp.

Pieczęć Kancellaryi mniejszej wyciśnięta na akcie.

Napisy na odwrotnej stronie aktu:

We Dworze królewskim samborskim w poniedziałek po uroczystości Narodzenia N. Maryi Panny roku Pańskiego 1759 na żądanie Rodowitego Adama Olszewskiego podano i wpisano.

W Grodzie przemyskim we wtorek przed świętem ś. Franciszka Wyznawcy roku Pańskiego 1759 na osobiste podanie Rodowitego Adama Olszewskiego przywilej ten Urząd grodzki starościński przemyski przyjął i do ksiąg wciągnać polecił.

Okazano przy Kommissyi Jego Królewskiej Mości w Dublanach dnia 21. miesiąca sierpnia 1760 roku.

P. C. Zapolski Kommissarz Jego Królewskiej Mości rs.

Okazano przed Kommissyą Jego Królewskiej Mości w Dublanach dnia 1. września 1762.

Przedłożono przy Rewizyi praw w Ekonomii samborskiej dnia 27. listopada 1766 roku.

Okazano przed Kommissyą ces. król. Umorzenia.
W Drohobyczu dnia 12. sierpnia 1788.

We Lwowie 27. czerwca 1861. Wolański Franc. Ksaw.